

Tadeusz Wiślański

Krępcewo, pow. Pyrzyce. Stanowisko 4

Informator Archeologiczny : badania 7, 25-26

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Materiały neolityczne z Kozowa wzmiankowano już we wcześniejszej literaturze przedmiotu. W czasie badań powierzchniowych udało się dokładniej zlokalizować położenie stanowiska z którego najprawdopodobniej pochodziły. Leży ono na wschód od zabudowań wsi, między drogą wiodącą do Stargardu Gubińskiego a starym, nieużywanym już dziś cmentarzem. Na terenie tym obecnie znajduje się intensywnie eksploatowana piaskownia; podjęte prace archeologiczne miały charakter ratowniczy. Odsłonięto przesłania o powierzchni 58 m² / częściowo zniszczone 3 ćwiartki aru/. W górnej warstwie próchnicy leśnej o miąższości 30-40 cm znaleziono sporo materiałów zabytkowych - ułamki naczyń glinianych i wyroby krzemienne. Głębiej ukazały się zatysy kilku wkopanych w piaszczysty całec jam. Były to obiekty o mniej więcej kolistym zarysie, średnicy 1,6 - 3 m, sięgające do 0,7 - 1 m głębokości. Ich przeznaczenie nie jest znane. Wewnątrz znaleziono również ceramikę i wyroby krzemienne z miejscowego surowca narzutowego. Odczyszczenie profilu licznych na stanowisku dołów po wybranych piasku pozwoliło na hipotetyczne określenie zasięgu osadnictwa od strony wschodniej i południowej. Ustalenie jego chronologii następuje jednak sporo trudności, odkryty inwentarz jest bowiem mało charakterystyczny. Niektóre cechy surowca i elementy zdobnictwa naczyń sugerują, iż istniejące tu osiedle wiązało się z kulturą amfor kulistych. Teren ten był też w jakiś sposób użytkowany w czasach późniejszych m.in. przez ludność kultury łużyckiej w późnej epoce brązu - okresie halstaackim.

KRĘPCZEWO, pow. Pырzyce
Stanowisko 4

Zakład Archeologii Nadodrza
Instytutu Historii Kultury
Materialnej PAN
we Wrocławiu

Badania prowadził doc. dr hab. Tadeusz
Wiślański. Drugi sezon badań. Grobowiec
megalityczny kultury pucharów lejkowatych,
faza starsza.

Ukończono rozkopywanie grobowca megalitycznego typu bezkomorowego z nasypem trójkątnym/ tzw. " kujawski" /. Długość nasypu skierowanego wschód-zachód wynosiła ok. 50 m, szerokość czoła ok. 9 m w partii węższej ok. 1,5 - 2,0 m. Grobowiec miał doskonale zachowaną obstawę z wielkich głazów, w partii szczytowej o wadze przeszło 5 ton, w części węższej od 50-150 kg. Wewnątrz obstawy licząc od czoła do 35 m, pod cienką warstwą humusu, wystąpił zwarty nasyp kamienny ok. 0,80-1,0 m gruby. Bruk ten był konstrukcją bardzo zwartą, jedynie na metrach 31-33 od czoła wystąpiła regularna prostokątna przerwa wypełniona spiaszczoną gliną. Pomiędzy kamieniami występowała glina identyczna jak w partii nasypu nie mającej konstrukcji kamiennych. Kamienie bruku w górnych partiach były wyraźnie mniejsze w dolnych partiach średnica ich wynosiła ca 0,50 - 0,80 m. Pod brukiem na metrach 25-26 od czoła wystąpił słabo rysujący się w rzucie poziomym wkop wypełniony spiaszczoną gliną. Prawdopodobnie było to miejsce pochówku. Na terenie kurhanu ani w głęboko przekopanym calcu nie znaleziono żadnych kości, wystąpiły natomiast tam dość liczne narzędzia krzemienne i ceramika o wyraźnych cechach stylistycznych fazy wióreckiej. Nosiła ona jednakże również wyraźne wpływy stylistyczne grupy północnej kultury pucharów lejkowatych. Stanowi ona więc pełne potwierdzenie sugestii, że strefa krzyżowania się elementów grupy wschodniej i północnej kultury pucharów lejkowatych przebiegała przez Pomorze Zachodnie.

Ze względu na doskonały stan zachowania konstrukcji kamiennych, monumentalność obiektu i jego unikatowość Wojewódzki Konserwator Zabytków w Szczecinie postanowił zrekonstruować grobowiec i pozostawić w terenie jako rezerwat archeologiczny.

KRĘPCEWO, pow. Pyrzyce
Stanowisko 5

Konserwator Zabytków
Archeologicznych
w Szczecinie

Badania prowadzili mgr Ewa Nawrońska i mgr B. Wawrzykowska przy współpracy Ekspedycji IHKM PAN. Finansował WKZ w Szczecinie. Pierwszy sezon badań. Grób megalityczny kultury amfor kulistych lub hawelańskiej, luźny materiał z okresu rzymskiego.

Badaniami objęto okrągły kurhan o średnicy ok. 20 m i wysokości ok. 1,6-2,0 m położony w odległości ca 2,7 km na południowy wschód od wsi Krępcowo, pow. Pyrzyce, po prawej stronie drogi do wsi Morzyca, na rozległym polu PGR. Od kilku lat obiekt ten nie tylko systematycznie oborywano ale również systematycznie usuwano wielkie kamienie.

Kurhan pierwotnie posiadał obstawę z dużych głazów. W środku nasypu znajdowało się jądro kamienne na szczycie którego ustawiono komorę grobową z dużych bloków. Komora ta uległa dewastacji w okresie rzymskim i ponownie w XIX wieku, kiedy zepchnięto kilka głazów i częściowo rozstrzelono je dynamitem. Ze znalezionego materiału wynika, że grobowiec zbudowała ludność kultury amfor kulistych lub hawelańskiej. Ze względu na fakt, że w Meklemburgii i Brandenburgii kultury te jedynie wtórnie użytkowały megality, a na Pomorzu Wschodnim i Kujawach masowo je budowały odkrycie to ma doniosłe znaczenie dla problematyki młodszego neolitu Niżu Polskiego.

Kurhan ten leży nieopodal megalitu na stanowisku 4 i wejdzie w skład projektowanego rezerwatu archeologicznego.

KRUSZA ZAMKOWA, pow. Inowrocław
Stanowisko 3

patrz
okres wpływów rzymskich

KRUSZA ZAMKOWA, pow. Inowrocław
Stanowisko 13

patrz
okres wpływów rzymskich